

Förslag för ny taxekonstruktion Rengöring (sotning) och Brandskyddskontroll.

Dagens taxekonstruktion bottnar i en tidsstudie som utfördes på mitten av 60-talet, en taxekonstruktion som är väldigt detaljerad men som succesivt reviderats genom åren. Fram till -90 talet så var det en likadan taxa i hela riket, det som varierade var inställelseavgiften. På så vis kunde byggnadsägaren jämföra kostnaden om jag bodde i Kiruna och hade sommarhuset på Näset. I samband med kommunernas självbestämmande och upphandlingarnas intåg så har dessa taxor börjat variera. Ibland har det blivit bättre för sotaren (ur arbetsmiljösynpunkt) och många gånger har det blivit sämre. Min övertygelse är att det handlar om brister i kommunikation mellan beställare och utförare, hur ska beställaren förstå om de inte känner till arbetsmetoder och sätt uppdraget utförs. Jag är övertygad om att er arbetsmiljö har förändrats radikalt under de senaste 20-25 åren. En av många förändringar är tillgängligheten. Vi har stora utmaningar i att få tillträde till de objekt som ska sotas/kontrolleras samtidigt som kunden vill att vi ska vara tillgängliga 24/7. Idag finns den tekniska lösningen att låta byggnadsägaren själva boka tid via nätet vid en dag och tidpunkt som passar de men vid ett sådant system så frångås den så kallade pärlbandsprincipen som Sveriges sotare arbetat efter sedan evigheter, långt före tidsstudiemannen kontrollerade hur många minuter varje sotningsobjekt fick ta. Kanske dags att införa en taxa där kunden själv bestämmer dag och tid? Detta sker ofta hos annan utförare (egensotare).

Bland syftena med taxan kan nämnas att det ska finnas en tydlighet och enkelhet för kommuninvånarna, "vad kostar att få min eldstad sotad?" givetvis ska det finnas en likabehandling i grunden.

Jag skulle vilja börja med en definitionsfråga, vad är en braskamin, lokaleldstad, pelletspanna, oljepanna. Likheter och olikheter.

Lokaleldstad

- eldstad som till funktion och konstruktion är avsedd att värma upp det rum den är uppställd i eller en begränsad del av ett hus.
 - Exempel på lokaleldstäder är braskamin, öppen spis, kakelugn, köksspis,

Centraleldstad

- Centraleldstad - En fast anordning för förbränning av fast, flytande eller gasformigt bränsle samt till eldstaden monterade delar såsom spjäll och avskiljare.
 - Exempel på centraleldstäder är värme-, varmvatten-, varmluft,- ångpannor som eldas med olja, pellets, flis, ved eller motsvarande.
 - Dessa centraleldstäder finns för "villor" (under 60kW) och större värmecentraler (över 60kW)

Imkanal

- Frånluftskanal från matlagningsutrymme i restauranger, storkök och därmed jämförbara utrymmen samt till kanalen monterade delar såsom fläkt, spjäll och övrig reglageutrustning.

Sammanfattningsvis:

För en ökad tydlighet och möjlighet att koppla text till MSBFS 2014:6 så kan taxekonstruktionen med fördel använda likvärdiga uttryck. Jag har dock aldrig förstått varför skillnaden gjorts mellan köksspisar, ugnar och andra jämförbara eldstäder för matlagning och lokaleldstäder. En fråga som med fördel skulle kunna ställas till Håkan Sten på MSB.

Utförandet

Centraleldstäder – Idag handlar sotning av centraleldstäderna många gånger om mer och mer komplexa anläggningar med långa rökgasvägar och säkerhetssystem mot tillbakabrand som måste beaktas. Skillnaden mellan centraleldstäderna (olja, ved, pellets) är i dag väldigt marginella varför jag föreslår att det är en gemensam tidsåtgång för centraleldstäderna – 35 min med ett undagtag – centraleldstäder med automatisk självrengöring. Det finns nämligen pelletspannor som har en funktion där en del av värmepannan (konventionsdelen) ”sotas automatiskt” – Dessa pannor kontrollerar vi funktionen av automatiken vid sotningstillfället (givetvis sotas övriga delar, eldstadsutrymmet, rökröret, rökkanalen, brännarkoppen osv.). Det är inte heller helt ovanligt att centraleldstaden är en så kallad ”allbränslepanna” (fungerar med olika bränslen) vilket gör att byggnadsägaren skiftar mellan pellets och ved, pellets och olja, ved och olja – vad gäller då för dessa? Bättre med en likabehandling.

Tidsåtgång: Centraleldstäder 35min, Centraleldstäder med automatik för självrengöring – 25min.

Centraleldstäder – anläggningar över 60kW – nedlagd tid är det rimligaste. Det finns så många om och men, exempelvis längd på anslutningskanal mellan centraleldstaden och skorstenen, stoftavskiljare, rökgasfläkt med mera.

Tidsåtgång: Timtid

Lokaleldstäder – när jag började min karriär som sotarlärling i Kiruna så kom vi ut till ”dukade bord”, tidningar var utlagda på golvet i närheten av det sotningspliktiga objektet. Om jag idag frågar efter en tidning så är det inte helt ovanligt att byggnadsägaren överränner en surfplatta....

Idag är utmaningen i yrket att ta sig till objektet och att därefter täcka golv och andra känsliga ytor med bland annat filter vi har liggande i bilen. Om jag ser på punkt 2.1.2 och punkt 2.1.3 är det min uppfattning att tidsåtgången blivit lite ojämn. En kakelugn och kökspis har motsvarande rökgasvägar. Dagens braskaminer har också långa rökgasvägar för en ökad verkningsgrad (många gånger över 85%). På 90-talet fanns det ingen ”braskamin” som hade över 75%. Braskaminerna är även försedda med ömtåliga insatser (vermikulitkivor) i jämförelse med de äldre eldstäderna som bara bestod av stål och plåt. Detta medför givetvis en försiktighetshandling.

Tidsåtgång: Lokaleldstäder – 25 min.

4.2 Hämtning av lös markstege – svårt att hitta en tidsåtgång på det – det kan vara allt från någon minut till ”evigheter” (upplevd känsla 😊).

En idag mer adekvat frågeställning kan vara hur vi ska lösa brister i tillträdesanordning. Om markstegen och/eller tillträdesanordningen på taket till skorstenen inte uppfyller gällande arbetsmiljökrav. Ligger detta till skäl att använda sig av stavmetod? Och vilken taxa ska då tillämpas?

I exempelvis Trelleborg finns det en uppdelning av taxan där ett pris är för rengöring med konventionell utrustning och en för den så kallade stavmetoden. Stavmetoden använder jag när det är brister i tillträdesanordningen och/eller om beläggningen är av sådan karaktär att den erfordrar lite mer kärlek. Detta skulle exempelvis kunna falla under 4.1. Andra kommuner tillämpar ett tillägg för stavmetods sotning.

Brandskyddskontroll

Här blir samma inledande resonemang om lösning av taxan som för rengöringsmomentet, skillnaden mellan de olika bränsleslagen är marginell ur kontrollsynpunkt. En rimligare uppdelning är 1:a, 2:a, 3:e objektet/objekten. Om de är i samma skorsten eller inte är också en betydande infallsvinkel. En annan aspekt är antal bjälklag i byggnaden. Det krävs en större arbetsinsats i ett tvåvåningshus med källare än ett enplanshus.

Förslag:

Centraleldstad – 35 min, tillkommande objekt i samma skorsten 25min.

Lokaleldstad – 25min, tillkommande objekt i samma skorsten 15min.

1:a objektet är alltid den huvudsakliga värmekällan.

Undantag: Brandskyddskontroll av särskild enkel art. Rökkanalen/avgaskanalen understiger 1m och den är tillgänglig från markplan.

Sedan en tid tillbaka finns det pelletseldade lokaleldstäder som "saknar" rökkanal. Rökkanalen har ersatts av en väggfläkt. Detta innebär att rökkanalen är ca 0,5 – 0,8m lång. Vidare är det inte ovanligt att gaseldade centraleldstäder också betjänas av en fasadmonterad avgasterminal (längd ca 0,5 – 1m). Dessa objekt är rimliga att brandskyddskontrollera på 20 minuter.

Inställelseavgift/Grundavgift

Som tidigare nämnts så är branschens stora utmaning att få tillträde till byggnaden där det sotnings/kontrollpliktiga objektet finns. I bästa av världar hade vi bokat varje besök direkt med kunden. Detta arbets sätt sker i dag med ackvirerade verksamheten (installationsbesiktningar, rengöring fågelbo, ventilationsbesiktningar, ventilationsrengöringar mfl.). Men i dessa arbeten tillämpas endast timarvode/offererade priser.

Nu ska vi fastställa något för tredjeman, vilket blir en kompromiss, dock finner vi en solidarisk fördelning. Ett förslag kan vara en taxa för den av entreprenören föreslagna tiden och en taxa för "eget val".

När vi såg befintlig taxekonstruktion så blev vi lite förvånad över inställelsetiden i relation till angränsande kommuner (information om landområde är inhämtat från Wikipedia)

Så här ser det ut:

Kommun	Inställelsetid, min.	Storlek, km ²	Lund, km ²	Lund vs. kommun
Sjöbo	22,3	491,8	426,8	Jämförbar
Skurup	13,5	193,4	426,8	Ca 2,2 ggr större
Svedala	12,7	217,7	426,8	Ca 2 ggr större
Staffanstorps	21	106,8	426,8	Ca 4 ggr större
Lomma	21	55,5	426,8	Ca 8 ggr större
Eslöv	7,4	419,0	426,8	Jämförbar
Kävlinge	Saknas	152,5	426,8	
Lund	10,8	426,8	-----	

Förslag på grundavgift: Sällar vi avvikelserna (högst – 22,3 minuter och lägst 7,4 minuter) så får vi en medeltid på 18,1 minuter. Förslag: 18 minuter.

Våra frågor/förtydligande önskas:

Ersättning för exempelvis stoftsugare saknas i taxekonstruktionen eller ska den bakas in i taxan?

Definition av "ordinarie arbetstid" kan vara på sin plats.

Avslutningsvis hade jag gärna sett att detta resonemang skett i en grupp där vi skulle kunna vädra tankar, idéer och erfarenheter. Allra helst gjort som sotningsansvarig i Svedala, följa med en dag – en lärling är alltid roligt att få med sig.

På återhörande och vidare diskussion.

/Daniel Grip

Te: 0768-940600

e-post: daniel@gripensotare.se

